བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ཚགས་པར། གལ 2024ལོའི་ཟླ་2ཚེས་6 ་ཆེའི་གསར་འགྱུར། 5

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་ལས་དོན་སྙན་སྒྲོན།
（པར་ངོས་གསུམ་པར་མཐུད）སྤུས་ཚད་མཐོན་་་་་་་་
པོས་དུས་ཁག་དང་པོའི་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོའི་སློབ་གསོ་་་
ཡག་པོ་སྤེལ་ནས་དུས་ཁག་གཉིས་པའི་ཁྲོད་སློབ་གསོའི་་་
གྲུབ་འབྲས་བཟང་འཁྱོངས་ཐུབ་པར་སྐུལ་འདེད་བཏང་
ཞིང་།“ཚོགས་ཆེན་ཉི་ཤུ་པའི་དགོངས་དོན་སློབ་སྦྱོང་་་
གིས་དམག་ཧྲག་གི་བླ་སྲོག་གཏོད་པ”སོགས་ཀྱི“བྱེད་སྒོ་
གསུམ”ཏན་ཏིག་སྤེལ་ཏེ།ལྗོངས་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་་
ཁྲིམས་ཁང་གིས་གཅིག་སྡུད་ཐོག་དུས་ཡུན་ཉིན་7གྱི་་་་་་་་
དཔེ་ཀློག་འཛིན་གྲྭ་གཉེར་བ་དང་།ཆེད་དོན་སློབ་སྦྱོང་་
གི་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་6འཚོགས་ནས།བརྟག་་
ཞིབ་སྙན་ཞུ་38དང་ཆེད་དོན་སྙན་ཞུ་9གྲུབ་པ་མ་ཟད།
བརྟག་ཞིབ་གྲུབ་འབྲས་11ལག་ལེན་བེད་སྤྱོད་ཐུབ་ནས་
མངོན་གསལ་དོད་པའི་གནད་དོན་11ཐག་གཅོད་བྱས་་
ཡོད།
—— འདུ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་་་་
སྲུང་སྐྱོང་བྱས་པ།ཀྲུང་གོའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་་
ལུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྐྱོང་འགྲོ་ལམ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་་་་་་་་
ནས་ལྗོངས་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་དུས་་་་
བཀག་ལྟར་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་ཞིབ་་་
འཇུག་བྱས་ཏེ།“མཉམ་བགྲོད་གསུམ”གྱི་རྩ་དོན་དོན་་
འཁྱོལ་བྱས་ནས་བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ཁང་གི“གཏམ་རྒྱུད་་
ལྔ”ཡག་པོ་ཤོད་པ་དང་།“མི་བྱེད་པ་གསུམ”གཏན་་་་་
འགོག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ།ཆ་འཕྲིན་ཁྲི་1.71
ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པ་མ་ཟད།ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་་་་
ཁང་གིས“འཛུགས་གཏོད་བཞི”དང“མདུན་གྲལ་དུ་་་་་་
སླེབས་པ་བཞི”ལ་ཞབས་ཞུ་དང་འགན་སྲུང་བྱེད་པའི་་་་
ཁྲིམས་འཛིན་བྱ་ཐབས་ཀྱི་གསར་འགྱུར་ཁྱབ་བསྒྲགས་་་་་
ཚོགས་འདུ་ཐེངས་3གཉེར་ཡོད།
གཉིས།ལོ་འདིའི་ནང་ང་ཚོས་བརྟན་་་་་
ལྷིང་གི“གྲུ་རྡོ”བརྟན་དུ་བཏང་ནས་བློ་་་་་་་་་་་
བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་
མཐུན་སྒྲིལ་ཡར་ཐོན་གྱི་དཔེ་བཟང་ཁུལ་་་་་་་་་
འཛུགས་གཏོད་ལ་ཞབས་ཞུ་འགན་ལེན་བྱས་་
ཡོད།
ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁང་གིས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་་
ཁབ་བདེ་འཇགས་ལྟ་བ་བརྟན་པོ་བཙུགས་ཏེ་ཉེས་དོན་་་
གྱོད་གཞི་2619འདྲི་གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་པ་དེ་་་
དུས་མཚུངས་ལས་15.61%འཕར་ཡོད།
—— རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བདེ་འཇགས་སྲུང་་་
སྐྱོང་བྱས་པ།རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་བདེ་འཇགས་་་་་་་
དང་ལམ་ལུགས་བདེ་འཇགས་སྲུང་སྐྱོང་མཐའ་གཅིག་་་་་
ཏུ་བྱས་ནས།ཆེད་དམིགས་བྱ་སྤྱོད་གཏིང་ཟབ་སྤེལ་ཏེ།
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཐད་གནོད་འཚེ་གཏོང་བའི་་་་
ཉེས་གསོག་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཁྲིམས་ཆད་ནན་པོ་བཅད་ཡོད།
དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ནག་སེལ་གཤེད་བཅོམ་གྱི་་་་་་་་་་
འཐབ་རྩོད་སྤེལ་ནས“རིགས་དགུའི”གྱོད་གཞི་59དང་་
མི་152ལ་འདྲི་གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་ཡོད།ཙེང་་་
ཆེ་གེ་མོས་ནག་ཚོགས་རྩ་འཛུགས་སུ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་་
དང་།འཕྲོག་བཅོམ་གྱི་ཉེས་པ།རྒྱན་འགྱེད་ཀྱི་ཉེས་པ་་
བཅས་བསགས་པར།དུས་བཀག་བཙོན་འཇུག་ལོ་བཅུ་
དྲུག་བྱས་པ་དང་སྦྲགས་དངུལ་ཆད་སྒོར་ཁྲི་6བཅད་་་་་་་་
ཡོད།ཁྲིམས་བཞིན་ཉེས་གསོག་ལ་ཆད་པ་བཅད་ནས་་་་
དུས་བདེའི་བོད་ལྗོངས་བསྐྲུན་རྒྱུར་ཕན་སྐུལ་གཏོང་་་་་་་་
བའི་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཟབ་སྦྱོང་འཛིན་གྲྭ་གཉེར་བ་དང་་་
ཁག་དང་པོའི《རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལ་གནོད་འཚེ་
བཏང་བའི་ཉེས་གསོག་འདྲི་གཅོད་ཀྱི་དཔྱད་གཞིའི་་་་་་་་
གྱོད་དཔེ》10གཤམ་སྤེལ་བྱས་པ་མ་ཟད《རང་ལྗོངས་་་་

ཀྱི་2018ལོ་ནས་2022ལོའི་བར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་་་་་་་་་
འཇགས་ལ་གནོད་འཚེ་བཏང་བའི་ཉེས་གསོག་གནས་་་་་
ཚུལ་སྐོར་གྱི་སྙན་ཞུ》སྙན་འབུལ་ཞུས་པ་རེད།
—— སྤྱི་ཚོགས་ཞི་མཐུན་བརྟན་ལྷིང་ཡོང་རྒྱུར་་་
སྐུལ་འདེད་བཏང་བ།བརྟན་ལྷིང་སྲུང་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་དེ་་་་་་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་ཨང་དང་པོར་བརྩི་རྒྱུ་མཐའ་་་་་་
འཁྱོངས་ཀྱིས《བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དུས་བདེ་་་་་་་་་་་་་་
འཛུགས་སྐྱོང་སྲོལ་ཡིག》ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ་རྐང་་་་་་་་་་་་་་
བཙུགས་ནས་མི་བསད་པ་དང་།རྐང་བཙུགས་ནས་་་་་་་
རྨས་སྐྱོན་བཏང་བ།བཙན་གཡེམ་བྱས་པ།འཕྲོག་་་་་་་་
བཅོམ་བྱས་པ།དུག་རྫས་སོགས་གཏུམ་སྤྱོད་ཉེས་་་་་་་་་་་་
གསོག་གི་གྱོད་གཞི་ཚབས་ཆེན་433དང་མི་559ལ་་་་་་་་
ཁྲིམས་ཆད་ནན་པོ་བཅད་ཡོད།མང་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ནོར་་་
བདེ་འཇགས་འགན་སྲུང་བྱས་ནས།དྲ་འཕྲིན་ཉེས་་་་་་་་
གསོག་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་པའི་གློག་འཕྲིན་དྲ་རྒྱའི་ཁ་་་
བསླུས་ཀྱི་ཉེས་གསོག་གྱོད་གཞི་111ལ་ཁྲིམས་ཆད་ནན་་
པོ་བཅད་པ།གྱོད་ཡ་ཙེང་ཆེ་གེ་མོ་དང་ཐང་ཆེ་གེ་མོ་་་་་་་
སོགས་མི་8ཀྱིས་ཆ་འཕྲིན་དྲ་རྒྱའི་ཉེས་གསོག་ལ་མ་་་་་་་་་་་
དངུལ་གཏོང་སྤྲོད་མཇུག་རྩིས་རྒྱག་རོགས་བྱས་པར་་་་་་་་
བརྟེན།ཁྲིམས་བཞིན་རྡུང་རྡེག་ནན་པོ་བཏང་ནས་་་་་་་་
བཙོན་འཇུག་གི་ཁྲིམས་ཆད་བཅད་ཡོད།《རང་ལྗོངས་་
ཁྲིམས་ཁང་གིས་དྲ་འཕྲིན་ཉེས་གསོག་ལ་རམ་འདེགས་་་་
བྱས་པའི་གྱོད་གཞིར་འདྲི་ཞིབ་བྱས་ཚུལ་སྐོར་གྱི་སྙན་་་་་་
ཞུ》སྙན་འབུལ་ཞུས་ཡོད།མཉམ་སྡེབ་1དང་ཁྲིམས་་་་་་་
དཔོན་1ལ་ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་དངུལ་ཁང་དང་ཆེས་་་་་་་་
མཐོའི་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་སོགས་སྡེ་ཚན་9ཡིས
“བཙོག་དངུལ་གཙང་སྒྱུར་གྱི་ཉེས་གསོག་ལ་རྡུང་རྡེག་་་་
དང་བཅོས་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ལས་དོན་ཐད་གྲུབ་འབྲས་་་་་་་
གཟེངས་ཐོན་མཉམ་སྡེབ་དང་མི་སྒེར”གྱི་མཚན་སྙན་་་་་
སྤྲད་ཡོད།དཔེ་མཚོན་གྱོད་དཔེའི་དཔེ་སྟོན་སྣེ་ཁྲིད་ཀྱི་་་
ནུས་པ་འདོན་སྤེལ་བྱས་ཏེ་ཁག་དང་པོའི《ཉེན་ཁ་ཆེན་་་
པོས་འཁོར་རིགས་བཏང་བའི་ཉེས་གསོག་གི་ཉེན་སྟོན་་་་
གྱོད་དཔེ》6ཡོངས་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད།ཐོག་མཐའ་་་་་་་་
བར་གསུམ་དུ་ཐར་པར་གཏན་ནས་མི་གཏོང་བའི་རྣམ་་་
འགྱུར་གྱི་ཐོག་ནས་རུལ་སུངས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་་་་་་་་་་
འགྱུར་མེད་ཟིལ་གནོན་མུ་མཐུད་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་་་་་
ལས་ཐོག་ཉེས་གསོག་གྱོད་གཞི་104དང་དེ་འབྲེལ་མི་་་་་
110ལ་འདྲི་གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་པའི་ནང་ཐིང་་་
རིམ་པའི་གྱོད་གཞི་17དང་དེ་འབྲེལ་མི་17ཡོད་པ་དང་
རྫོང་ཁྲུའུ་རིམ་པའི་གྱོད་གཞི་16དང་དེ་འབྲེལ་མི་16
ཡོད་ཅིང་།ལོ་གསུམ་ཡན་གྱི་དུས་བཀག་བཙོན་འཇུག་་་
བྱས་པ་དེས་90%བཟུང་ཡོད།ལྗོངས་འགྲིམ་འགྲུལ་་་་་
སྐྱེལ་འདྲེན་ཐིང་ཏང་ཨུད་ཀྱི་དེ་སྔའི་ཧྲུའུ་ཅི་དང་ཐིང་་་་་
ཀྲང་གཞོན་པ་གཡང་རྒྱལ་ལ་ཚེ་བཙོན་གྱི་ཁྲིམས་ཆད་་་་་་
བཅད་པའི་ཁར།ཚེ་གང་གི་ཆབ་སྲིད་དབང་ཆ་བཙན་་་
འཕྲོག་བྱས་པ་མ་ཟད་སྒེར་གྱི་རྒྱུ་ནོར་ཡོངས་རྫོགས་་་་་་་་་་
གཞུང་བཞེས་བཏང་ཡོད།《ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅུ་་་་་
དགུ་པ་འཚོགས་ཚུན་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁང་གི་་་་་་་
ལས་ཐོག་ཉེས་གསོག་གྱོད་གཞིར་འདྲི་ཞིབ་བྱས་ཚུལ་་་་་་་
སྐོར་གྱི་སྙན་ཞུ》སྙན་འབུལ་ཞུས་ཡོད།གཏུག་འབྲེལ་་་་་
ཡིག་འབུལ་ཞུ་བཅར་གྱི་གྱོད་གཞིའི“མཛོད་བཤེར་་་་་་་་་་
མཐིལ་མཐོང”གི་ཆེད་དམིགས་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་ནས་ཡིག་་་་་
འབུལ་ཞུ་བཅར་གྱི་གྱོད་གཞི་175གཉེར་སྒྲུབ་མཐའ་་་་་་
འདོམས་བྱས་པ་དང་།གཉེར་སྒྲུབ་མཐའ་འདོམས་་་་་་་་
བྱེད་ཚད་90.67%ཟིན་ཡོད།ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་རིམ་་་་་
གསུམ་ཁྲིམས་ཁང་གི་གཏུག་འབྲེལ་ཡིག་འབུལ་ཞུ་་་་་་་་་་་་
བཅར་ཐད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་འཛིན་རོགས་སྐྱོབ་བྱ་་་་་་་
རིམ་ཐོག་མ་དེ་སྤེལ་འགོ་བཙུགས་ནས།རོགས་སྐྱོབ་མ་་་

དངུལ་སྒོར་ཁྲི་39གཏོང་སྤྲོད་བྱས་ཡོད།“ལོ་ལྔ་ཚན་་་་་
བརྒྱད་པའི”ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གཏོང་བའི་་་་་་་་་་་
འཆར་འགོད་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ་ཁྲིམས་སྐྱོང་དྲིལ་་་་་་་་་་་་
བསྒྲགས་ལས་དོན་ཐེངས་2465སྤེལ་ནས།མང་ཚོགས་
མི་ཐེངས་ཁྲི་78.37ལ་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་བཏང་་
ཡོད།ཆབ་མདོ་འབྲིང་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་གིས“མངགས་་་
ཐོ་རྣམ་པའི”ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་བཏང་ནས
“མངགས་ཐོ་དང་།བཏང་ཐོ།བླངས་ཐོ།དཔྱད་་་་་་་་་
ཐོ”བཅས་གཅིག་འཐུས་རྣམ་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་་་་་་
གདལ་དང་དྲིལ་བསྒྲགས་ཀྱི་ལས་སྟེགས་ཤིག་བཏོད་་་་་་་་
པར་བརྟེན།ལྗོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གཞུང་་་་་་
ལས་ཁང་གིས་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་གསར་གཏོད་་་་
གྱོད་དཔེའི་ཁོངས་སུ་དཔྱད་འདེམས་བྱས་པ་མ་ཟད་་་་་་་
ཁྱབ་སྤེལ་ཡང་བཏང་ཡོད།
—— གཏུག་བཤེར་འབྱུང་རྩ་ནས་བཅོས་སྐྱོང་་་་
བྱ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གཏིང་ཟབ་བཏང་བ།དུས་རབས་་་་
གསར་པའི“ཧྥེང་ཆའོ་ཡི་ཉམས་མྱོང”དང“ཕུའུ་ཅང་་་་་
གི་ཉམས་མྱོང་”མཐའ་འཁྱོངས་དང་གོང་འཕེལ་བཏང་་
བའི་ཁར།“འབྱུང་རྩ་ནས་དམ་འཛིན་གྱིས་གནད་དོན་
མི་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱུར”སྣང་ཆེན་བྱས་ནས་ཁྲིམས་གཏུག་་་་་་་་
བྱེད་མི་དགོས་པར་རྩོད་རྙོག་འདུམ་པའི་ལམ་སྲོལ་སྔོན་་་
ལ་ལག་ལེན་ཧུར་ཐག་བྱེད་པ་དང་།དུས་རབས་གསར་་
པའི“ཁྲིམས་ར་གཉིས”ཀྱིས“ལས་གཞི་ཆེན་པོ་་་་་་་་་་་་་་
དྲུག”འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པ།གཏུག་བཤེར་འབྱུང་རྩ་་་་་་
ནས་བཅོས་སྐྱོང་བྱེད་པའི“དམ་འཛིན་བྱེད་གནད་་་་་་་་་་
གསུམ”དོན་འཁྱོལ་ཡག་པོ་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་་་་
གཅིག་འཐུས་རྣམ་པའི་སྣ་མང་རྩོད་སེལ་དང་གཏུག་་་་་་་
བཤེར་ཞབས་ཞུའི་མ་ལག་འཛུགས་སྐྱོང་བྱེད་པའི་་་་་་་་་་་་
ལྗོངས་ཡོངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་ས་ཡུལ་དངོས་ཀྱི་སྐུལ་སྤེལ་་་
ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ《དུས་རབས་གསར་པའི་མི་་་་་་་་་་
དམངས་ཁྲིམས་ར་དང་འཁོར་ཐོག་ཚན་རྩལ་སྐོར་སྐྱོད་་་་
ཁྲིམས་ར་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུའི་་་་་་་
སྐོར་གྱི་མཛུབ་ཁྲིད་བསམ་འཆར》དང《“དབྱེ་འདུམ་་་་་
ཁྲུན་ཞིབ”ཀྱི་ལམ་སྲོལ་སྒྱུར་བཅོས་བྱེད་པར་ཕྱོགས་་་་་་་་་
ཡོངས་ནས་སྐུལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུའི་སྐོར་གྱི་ལག་བསྟར་་་་
བྱ་ཐབས》བཏོན་ནས།ཁྲིམས་འཛིན་གྱིས་ངོས་གཏན་་་
བྱེད་པའི་གྱོད་གཞི་3651གཉེར་སྒྲུབ་མཐའ་འདོམས་་་་
བྱས་པ་དང་།འདུམ་ཁྲ་3235བཏོན་པ།གཏུག་་་་་་་་་་་
འདུམ་འབྲེལ་མཐུད་ལྟེ་གནས་49དང་ཁྲིམས་རྩོད་པའི་་
འདུམ་འགྲིག་ཁང་48བཙུགས་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་གཞི་་་་་་
རིམ་བཅོས་སྐྱོང་ཚན་པ་989དང་འདུམ་འགྲིག་པ་་་་་་་་་་
1406ཁྲིམས་ཁང་གི་འདུམ་འགྲིག་ལས་སྟེགས་སུ་་་་་་་་་་་་
བཅའ་སྡོད་བྱེད་པར་སྐུལ་འདེད་བཏང་ཡོད།གཞི་་་་་་་་
རིམ་ཁྲིམས་ཁང་བརྒྱད་ཆ་གཅིག་ཙམ་གྱི་གྱོད་གཞིའི་་་་་་་
གྲངས་འབོར་ཆག་འགྲོ་བའི་རྣམ་པ་མངོན་ཞིང་།ཆག་་་
ཚད་མཐོ་ཤོས་37.1%ཡིན།གཞི་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་་་་་་་
བཅོས་སྐྱོང་ནང་རང་རྟོགས་ངང་ཞུགས་ནས་ཁྲིམས་་་་་་་་
འཛིན་གྲོས་འཆར་236སྤེལ་ཡོད།སྣེ་གདོང་ཁྲིམས་་་་་་་
ཁང་གི“མྱུར་བཞིའི”འདྲི་གཅོད་བྱེད་རྣམ་གྱི་ཉམས་་་་་་་
མྱོང་དང་བྱེད་ཐབས་དེ་ཆེས་མཐོའི་མི་དམངས་ཁྲིམས་་་་
ཁང་དང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་སྲིད་ཁྲིམས་ཨུ་ལྷན་ཁག་སོ་་་་་་
སོས་འཚོལ་བསྡུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་བརྒྱུད་འགྲེམས་བྱས་་་་
ཡོད།སྤོ་བོ་རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་གི“བཀྲ་ཤིས་ཆོས་་་་་་་་་་་་་་
རྒྱལ”འདུམ་འགྲིག་ཁང་དེ་ཉིད་ཆེས་མཐོའི་མི་དམངས་་
ཁྲིམས་ཁང་གིས་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་ཆེ་ཤོས་ལྡན་་་་
པའི་གཅིག་འཐུས་རྣམ་པའི་བསྒྱུར་གཏོད་སྐྲུན་གསུམ་་་་་
གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་བཅུ་ཡི་གྲས་སུ་དཔྱད་འདེམས་་་་་་
བྱས་པ་རེད།《སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་ཆུས་མི་དམངས་་་་་་་་
ཁྲིམས་ཁང་ཡབ་མདའ་ཁྲོམ་གཞུང་ལྟེ་གནས་ཀྱི་མི་་་་་་་་་་་

དམངས་ཁྲིམས་རའི་ལམ་སྲོལ་ཁག་གསུམ་གྱི་ནང་་་་་་་་་་་་
གཏུག་བཤེར་འབྱུང་རྩ་ནས་བཅོས་སྐྱོང་བྱེད་རྣམ་་་་་་་་་་་་
གསར་པ་བཏོད་པ》ཞེས་པའི་གྱོད་དཔེ་དེ་ཆེས་མཐོའི་་་་
ཁྲིམས་ཁང་གི་གྱོད་དཔེ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ནང་བཅུག་་་་་་་་
ཡོད།ནག་ཆུ་ཁྲིམས་ཁང་གིས“སྒོ་འགྲམ་ཁྲིམས་་་་་་་་་་་་་་
ར”དང“ཁྲིམས་ར་དང་ཁྲིམས་འཛིན་སོའོ་མཉམ་་་་་་་་་་་
སྐྲུན”གྱི་གྲགས་རྟགས་ཡག་པོ་བཏོད་ནས་འདུམ་འགྲིག་་
དང་།གྱོད་དོན་ཐོ་འགོད།འདྲི་གཅོད།ལག་བསྟར།
ཁྲིམས་ལུགས་དྲིལ་བསྒྲགས།གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་་་་་་་་་
སོགས་ཀྱི་བྱེད་ནུས་གཞི་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་ཁྲིམས་་་་་་་
འཛིན་ཞབས་ཞུའི་ལས་སྟེགས་འདོན་སྤྲོད་བྱས་པ་མ་་་་་་་
ཟད།གྱོད་གཞི་991གཉེར་སྒྲུབ་བྱས་ཤིང་།འདུམ་་་་་་
འགྲིག་དང་ཞུ་གཏུག་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་ཚད་85%ཟིན་་་་
ཡོད།གཞིས་རྩེ་ཁྲིམས་ཁང་གིས་གྲོང་ཚོས(ཡུལ་མི་ཨུ་་་་་་
ལྷན)རྩོད་གཞི་སྔོན་འགོག་དང་།ལེབ་བཤེར།འདུམ་་་
འགྲིག་བཅས་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་འཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་་་་་་་་་་་
གཏོང་རྒྱུར་མཛུབ་ཁྲིད་བྱས་ཏེ།“གཏུག་བཤེར་མེད་་་་་
པའི་གྲོང་ཚོ(ཡུལ་མི་ཨུ་ལྷན)”25རུ་དཔེ་སྟོན་ས་ཚིགས་་
འཛུགས་གཏོད་བྱས་ནས་སྔ་རྗེས་སུ་སྒོ་བྱང་བཀལ་ཡོད།
རྣམ་གླིང་ཨེ་མ་ཁྲིམས་ཁང་གིས་གཅིག་འཐུས་རྣམ་པའི་་་
གཏུག་བཤེར་ཞབས་ཞུའི་ས་ཚིགས་ཧུར་ཐག་བཏོད་་་་་་་་
ནས་གྱོད་དོན་ཐོ་འགོད་དང་།ཕྱོགས་བསྡུས་བཅོས་་་་་་་
སྐྱོང་།ཞིབ་དཔྱོད།ཁྲིམས་འཛིན་སྲིད་འཛིན་བཅས་་་་་
ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་སྐར་ཁུང་4བཙུགས་ཏེ།སྣ་མང་རྩོད་་་་་་་་
སེལ་དང་གཏུག་བཤེར་འབྱུང་རྩ་ནས་བཅོས་སྐྱོང་བྱེད་་་་
པའི་མཉམ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
—— ཁེ་དབང་འགན་སྲུང་བྱེད་པའི་ཆུ་ཚད་་་་་་་
མཐོ་རུ་བཏང་བ།གྱོད་ཡ་དང་།གནོད་འཚེ་ཕོག་་་་་་་་་་
མཁན།དག་འབུད་བྱེད་མཁན་བཅས་ཀྱི་གཏུག་བཤེར་
བྱེད་དབང་ཁག་འགན་སྲུང་གང་ལེགས་བྱས་ཏེ།མི་་་་་་་
ཐེངས་617ལ་དམིགས་བཙུགས་དག་འབུད་བྱས་ཤིང་།
ཚབས་ཆེའི་ཉེས་དོན་གྱོད་གཞིར་ཁྲིམས་རྩོད་པས་དག་་་་
འབུད་བྱེད་ཚད་100%ཟིན་ཡོད།གཟབ་ནན་གྱིས་་་་་་
ཁྲིམས་ལྟར་ཉེས་དོན་ཁྲིམས་ཆད་འོས་འཚམ་བཅད་་་་་་་་
ཅིང་།དུས་བཙོན་ལོ་གསུམ་མན་གྱི་ཉེས་དོན་ཁྲིམས་་་་་་
ཆད་བཅད་པ་དེས་73.69%བཟུང་ཡོད་ལ།མི་32ཡི་་
ཉེས་དོན་ཁྲིམས་ཆད་ཆག་ཡང་བཏང་བ་དང་།མི་3ལ་་
ཉེས་མེད་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད།ཁྲིམས་ཆད་ཆག་་་་་་་་
ཡང་གྱོད་གཞིར་དངོས་སུ་འདྲི་ཞིབ་བྱ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་་་
བཏང་སྟེ།ཁྲིམས་ལྟར་གནས་སྐབས་བཙོན་ཕྱིའི་ལག་་་་་
བསྟར་བྱས་ནས།གྱོད་གཞི་904གཉེར་སྒྲུབ་བྱས་ཡོད།
གསུམ།ལོ་འདིའི་ནང་ང་ཚོས་གོང་་་་་་་་་
འཕེལ་གྱི“ཕན་སྐུལ་གཏོང་ཆས”ཡག་པོ་ཞིག་
བྱས་ཏེ།བློ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱིས་ས་མཐོའི་
དཔལ་འབྱོར་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་གོང་འཕེལ་
གཏོང་བའི་སྔོན་སྤེལ་ཁུལ་འཛུགས་གཏོད་ལ་་
ཞབས་འདེགས་ཞུས་ཡོད།
ལྗོངས་ཡོངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་
གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་་་་་
རིང་ལུགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་སྐྲུན་་
བྱེད་པའི་ལས་འགན་ཨང་དང་པོ་དེ་ཡིན་པ་བློ་ལ་་་་་་་་་་་
བརྟན་པོར་ངེས་ནས་དམངས་དོན་ཚོང་དོན་གྱི་གྱོད་་་་་
གཞི་47031འདྲི་གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་པ་དེ་་་་་་་
དུས་མཚུངས་ལས་35.59%འཕར་ཡོད།སྲིད་འཛིན་
གྱོད་གཞི་288འདྲི་གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་པ་དེ་་་་་
དུས་མཚུངས་ལས་41.18%འཕར་ཡོད།ལག་བསྟར་
གྱོད་གཞི་31841གསར་དུ་བསྡུས་པའི་ནང་གྱོད་གཞི་་
31265ལག་བསྟར་མཐའ་འདོམས་བྱས་པར་མ་་་་་་་་་་་
དངུལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་35.07དོན་སྨིན་བྱུང་ཡོད།
（པར་ངོས་དྲུག་པར་གཟིགས）